

1882.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:
Bárány-szálloda.

Csak bérmentes leveleket fogadunk el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva.

Negyedévre - - - 1.-
Egy év végeig - - - 270

Egyes szám 10 kr.

NÉPJOG

A SOMOGYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI (48-as) PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen minden csütörtökön.

Hirdetések fölvetetnek
helyben a kiadóhivatalban.

Budapesten Goldberger A. V.
irodájában, szervita-tér 3. sz.

Bécsben Daube G. L. és társá-
nál, Wollzeile Nr. 12.

Párisban Rudolf Mosse, 40 rue
notre dame des Victoires place
de la Bourse.

Frankfurtban a/M. Daube G.
L. és társánál.

Kaposvár, május 18.

Sokszor halljuk elleneink szájából, olvassuk hirlapjaikból, hogy a 48-as párt törekvései ábrándok, ígéretei valósíthatlan álmok, a nép, melyhez apostolai eljárnak, mákonynyal táplálják.

Nos, hát nem utasítjuk vissza e frázisokat. Helybenhagyjuk: elleneink e vádjai *merő igazak*. Elismerjük, hogy a független Magyarország eszméje álmokké, az az 1848., a **nép felszabadításának e világeseménye**, melyet Kossuth lángelke alkotott. — a hazaárulók által eltemetett tetszhalott, s a nép, mely ennek mégis feltámadását reméli, várja — ma mintegy mámortól ittasulva alszik.

Hanem ha igazat adunk elleneinknek abban, hogy azok, melyeknek kivására az 1848-as párt törekszik s melyek jogossága a nemzet történelmében, ősi szerződéseiben, törvényeiben alapszik, álmok lehet: úgy engedjék meg viszont, miképpen azon állapot, melynek megteremtését a tisztelt kormánypárt és vele egy gyékényen t. i. az 1867-ki alapon áruoló habarékpártnak fogja *érdemképpen* feljegyezni a megvesztegethetlen történelem — az csakugyan nem álmok, hanem való...

Az önök *máról-holnapra tengődő politikája*, mely a magyar nemzetet egy kisebb szomszéd cselédjévé, számadó béresévé alacsonyította, — mely a nemzet gazdaságát, iparát, kereskedelmét bilincsekbe verte, pénzét zálogba adta, vérét idegenek érvágója alá dobta, — mely adót adóra halmoz, hogy a meglevő adósságok kamatait törleszthesse, hogy haszontalan naplopók részére hivatalokat állítson, mely türi azt, hogy az osztrák katonai brutalitás békés polgárokat konzoljon fel, hogy pusztítsa az uzsora, zsebrák-módra rabolják idegen svindler a jóhiszemű népet, hogy jön a zsandár, hogy a stempli és végre állami végrehajtók kelnek ki gombaként, kik a magyar ember utolsó vánkösát is dobra üttetik máholnap, hogy egy fillért dobhassanak még az osztrák moloch gyomrába... vagy holmi bécsi parádénál fáklyát gyujtsanak s e fáklyák füstjénél takarják el a nemzet nyomorát, szegyenét... ezek hát csakugyan *való tények*...

Meg is hagyjuk önöknek ezt a dicsőséges *valóságot*. Mi majd csak megtartjuk ábrándjainkat — s küzdeni fogunk ezekért.

Nem kérünk az önök „víványai dicsőségéből,“ nem fogunk *behívni „muszkát“* — hisz van itt ben elég már; nem is abban fogjuk keresni örömiinket és előmenetelünket, hogy a „*honvédek fegyvereit*“ nagy kalapáccsal összelapítsuk, hogy a hazafiaknak akasztófákat állítsunk... lakjanak jól e dicsőséggel önök: mi

maradunk ez álmokképnél és munkálkodunk azon, hogy az a *tetszhalott* feltámadjon.

És azon remény, hogy e munka sikerül, ma kevesebbé hiu, mit volt bármikor máskor.

Az a nép, mely önök szerint mákonyt ivott, mateljesen józan és ébren van — nem kellett ezt nekiünk felkeltenünk, önök „*valóságai*“ segítettek ebben; az 1869-ki mozgalom felujult, ha akkor egy sejtelemszerű érzés, egy ösztön volt a rugó, ma a komor tényekből merített öntudat vezet, aczélozza azt.

És ma nemcsak a néppel van már önöknek dolguk! ma a nemzet intelligenciája is kijózanult a jóhiszeműség mély álmából. . . Nagyon, nagyon rossz szél fú önökre kormánypárti és habaréki urak. Nézzenek csak körül. . . A deákpárt sok jelesei demonstrative hagyták és hagyják el önöket. . . Nem szükséges, hogy neveket hozzunk fel, egész kerületek „józanodnak“ ki az önök „*mákonytalan*“ politikájából.

Vajjon ezek is mákonyt ittak-e? —

És ezek mind hozzánk, a 48-as párt-hoz állanak. . . mind belátják, hogy egyedül e párton lehet hazánkat a végveszélytől megmenteni; jólétét, boldogságát megalkotta, ha van még egyáltalán lehetőség arra, hogy azon romokból, melyeket önök teremtettek, valamikor még új épület emeltethessék!

Csak egy pont keserű ebben, — az, hogy önök rombolását, úgy látszik, nekiünk türelmesen be kellett várunk. Megjött azonban és hiszünk, nagyon hamar, az idő — s tán a jövő választásoknál itt lesz már, midőn a józan nép és a jóhiszeműségében megejtett értelmiség együttesen itélni fog önök felett. . . és itéletét az önök által alkotott „*valóságok*“ alapján hozza és hajtja végre. . .

NÉMETH IGNÁC.

NYILT SZÓ.

— A szerkesztőtől, olvasóihoz. —

Kedves atyámfiai!

Vége felé közeledik a mostani országgyűlés. A három évi időszak letelt. Választanunk kell újra. Ország házának kapui, képviselők házának termei bezárulnak. Még csak néhány jelentéktelenebb javaslat leszavazása van hátra, s aztán véglegesnek tekinthető, hogy a királyi leiratot, mely az országgyűlést fölösztatja, e hó utolsó napján, május hó 31-én fogják fölolvadni. Erre azonnal szétküldetik az új összehívás, úgy, hogy a választások néhány hét múlva és nevezetesen június végén, még nagyobb valószínűség szerint pedig július első tiznapjában megtartatnak.

Polgártársak! Kinek a szíve nem dobog föl e nagy napnak közeledésére?

Tudják-e önök, hogy mit jelent ez?

Hát ime azt mindenekelőtt mindenki átláthatja, hogy a kormány tisztán azért határozta a választások megtartását e legnagyobb nyári munkaidő alkalmára, mert reményli, hogy ezen az uton sokakat visszatart a szavazástól. Hogy majd a szegényebbek nem jelennek meg a szavazásnál, ellenben a kormánypártiak ott lesznek, mert őket, ha kell, pénzzel kárpótolhatja a kormány, de a balpárt nem adhat egyebet, mint a hazafiui nyugodt lelkiismeretnek jutalmát.

A hiba azonban nagyon is nagy s a kalkululus szerfölött ostoba. A hiba abban van, hogy a kormány igen-igen csalódik számításában, mert annyi ész minden balpárti választó fejében van, ha nincs is úgy kipallérozva, mint azokéban, akik ezt a dolgot így kiokoskodták, hogy valamiként nem akad a becsületes hazafiak között egyetlenegy oly hitvány, alávaló gazember sem, a kit pár forinttal vagy néhány iteze borral el lehessen tántoritani a lelke legjobb meggyőződésétől, azonképen tudja, hogy minden egyes választónak, ha bármiként is, okvetlenül meg kell jelennie a szavazásnál, mert nagyobb kára lesz abból nemcsak neki, de a nemzedéke nemzedékének is, ha nem balpárti lesz a követe, hanem akárki más emberfia, mint abból, hogy kis munkadíját talán a szavazás miatt fölládozza. Három évről három évre egyszer legyen minden ember mindenekfölött magyar s csak azután munkás.

Az ellenpárt, polgártársak, minden, de minden követ megmozdit most, hogy csak még egyszer, utoljára megtarthassa tengődő életét. A politikai becsülettel sem törődik, hanem kapkod, mint a fuldokló a szalmaszál után, csak hogy a mi pártunkat legyőzhesse. Hát ha már ő így gáncot vet nekiünk, megengedjük-e ezt mi, magyarok?! Hiszen, ha ezt megengedjük, akkor a mi most még becsületes nevünk ugyanazonossá lesz a szegyen és gyalázat nevével, akkor oly gyáva, nyomorult nép leszünk, mely megfertőzötti őseinek, a dicső Zrinyinek, Hunyadinak, Rákóczyinak és legnagyobb fiának: Kossuth Lajosnak szent emlékét, hogy maga az egy örökkévaló isten azt fogná mondani reánk: „Bánom, hogy teremtettem a világra!“

Magyarok! ha minket most legyőznek elleneink, akkor mi nem fogunk érdemelni egyebet, mint hogy a levegő megvonja tőlünk éltető erejét, hogy kezeink alatt sivataggá változzék a televény anyaföld, hogy akármelyikünk közelítésére kiaszszék a szomjat enyhítő forrás, hogy saját hazánkban idegenekül csavarogjunk e termő földnek hátán, hogy hiába kérjük egykori jólétünk romjai fölött az izgalomtól az alamizsnának száraz kenyérét, — oly nyomorult, tehetetlen nép leszünk mi, melyet könnyörület helyett arcul csapand és kimélet helyett a nyakára tapos a saját kormánya, mely meg fogja őt vetni,

mint a bélpoklosat, a kit saját vére kerül s mint az indus páriát, a kire az ebeket ráusztják. Isten, kinek teremtési mivét elhetetlenségünk által meggyalázzuk, nem bocsátja meg bűneinket sem ezen, sem a más világon s az asszony, kihez szeretettel közel-dünk, seprűvel elkerget a küszöbről, saját feleségünk, kire szemünket fölemeljük, utálattal kóp a szemünk közé és gyermekének első szava azlesen, hogy atyját megátkozza, a ki lelke meggyőződését tán elárulta.

Borzasztó jövő ez t. honfiak, de így lesz, s még ennél borzasztóbb is lesz, ha magunkat legyőzni engedjük . . .

Csak hogy nem engedjük ugye? Tegyen fogadalmat kiki az átok kérlelhetlen esküjével, tegyen fogadalmat megmásíthatlanul, — magyarok! tegyen fogadalmat, hogy Kossuth Lajos pártjától el nem tántoríttatja magát se pénzért, se szóért, se félelemből, se rövidlátásból, se semmiféle képzelhető tekintetből ezen a világon. Hogy ott lesz és ráadja szavazatát ez egyededül igaz és hazafias pártra, hogy magával viszi oda mindazt, kit elvihet és ott, a szavazásnál fogja elzengeni azt a dalt, a melynél búbajósabbat szív nem érzett s ajk még nem énekel; hogy **Kossuth Lajos azt üzente!** Igen Kossuth apánk, ki ott, idegen ég alatt a kormány által kiátkozva egy élő sirban agg barátodat siratva zokogsz elhagyatva mindenkitől, a te néped lelkesedése most egy örömsugárt fog küldeni borongó lelkedre gyógyszer gyanánt, és meg fogod látni, hogy e nép a tied most — és mindörökké!

KRÁTKY JÁNOS.

KERÜLETEINK.

Meghívás.

A kaposvári választó-kerület 48-as pártja Kaposvárott f. évi május hó 26-án délután 3 órakor a

Bárány-vendéglő

helyiségeiben szervezkedő és képviselő-kijelölő **gyűlést** tart.

T Á R C Z A.

„Holnap Gasteinba megyek.“

— Egy kis visszaemlékezés. —

Kedves májas magyarom, kinél ezen becses szerv nemesak a turós csusza és friss disznósült, hanem a házi és hazai baj folytán van tultengésben, hogy ez alkotmányos bajdóbból kiépülj, felkeresed Karlsbad meleg forrásait, és a téli-kabátos juliusi évadból kívánczol vissza a pusztuló curia árnyas szilvafái alá, jól tudod, hogy a hideg Csehországban jól esik lehűtöznü a közügyek hevületéből.

1878. nyarán én is itt überzieheroltam át a kanikulát. És hogy a politikától mentől jobban elvonulhassak, ösmerettséget ujitottam ott a volt barsi alispán, boideg emlékü Pólya a Józseffel, ki ifjú kora emlékeit és a fuzio emészthetetlen bajait ide érkezett digerálni.

Itt sétálva, sóhajtvá, ironisálva fogyasztottuk a karlsbádi ostyát, és mustráltuk a kaffános lengyel zsidókat, kiknek közeledtét a náthátlan szagszerv mindig biztosra vette.

Mosolyogtunk a félretport sarku süldő leány-nép, vulgo backfischek felett, kik mindig a forumon kavarnognak, és a begyeskedő gavarromok — ruék, reczék — felett, kik életfeladatul tüzték a kávé leányok csodálatát és kegyét elnyerni, mit pár hatos borraivalóért el is értek.

Szóval: öltük az időt, mit a politizálás be nem töltött.

Sétánk az obligat posthóf Kaiserpark felé vittek többször napjában.

E séták egyikén a fasorok sötétéből egy ismerős alak körrajzai bontakoztak ki

Tisztelettel fölkéretnek a párthoz tartozó választókerület községek, hogy ezen gyűlésen, melyre a **budapesti orsz. gyűl. képviselők** központi bizottságának tagjai is megérkeznek — minél számszában és **esetleg küldöttségileg** résztvenni sziveskedjenek.

Kaposvár, 1881. május 18.

A kaposvári v. kerületi 48-as balpárt intéző bizottsága.

Csoknyán jövő vasárnap a lengyel-tóti kerület több községek részleges pártgyűlést fog tartani. E gyűlésre a megyei központból is pártunk néhány kitünősége fog megjelenni. Meg vagyunk győződve, hogy az érdeklettek mentől nagyobb számmal fognak az értekezlet színhelyén összegyűlni.

KÖZÜGYEK.

Megyeházi dolgok.

(A „Balpárt“-ban megjelent „Látogatás a megyeházban“, című cikksorozat folytatása.)

A megyeházban nagy reformok készülnek ez idő szerint, nem lehet, hogy pillanatra meg ne álljunk a nagy események előtt. Építenek . . .

Ez meg az a hivatal, a törvényszék, a börtön, az ügyészség, a kapus — a régi-ségtár, a nyomda, a „szabó- suszter- asztalos-műhely“ stb. nem férnek el, helyiséget kell teremteni.

Ez volt a jelszó; — no tehát elhatározta a vármegye, hogy építeni fog.

Ezuttal nem akarunk ezen indokok helyessége, vagy helytelensége felől szólni, mert lesz még alkalmunk ezekre visszatérni, ha fennebbi cikksorozatunk rendszeres folytatását megindítjuk: maradunk tehát kizárólag az építkezés kérdésénél, s csupán erre hívjuk fel Csépan Antal alispán ur figyelmét.

Am ha már egyszer az építkezés a vármegye által el van határozva, ha erre az „építkezési alap“, a „tulajdon“, a „törzsvagyon“ és nem tudjuk miféle isten és ember előtt ismeretlen quantitások egyszerre az által látnak napvilágot, hogy ezen építkezésre folyóvá tettek, — nem akadályozzuk, nem gáncsoljuk azt, hogy ne épít-

sen a vármegye; de hogy a vármegye, avagy az alispán, ki tán az építkezés kivételére „teljes hatáskörrel“ van megbízva — helyesen és czélszerűen építsen; ehez nem mulaszthatjuk el, hogy néhány szóval hozzá ne szóljunk.

Még nem késő talán.

Első helyen meg kell említenünk azt, miszerint nem tudjuk ugyan, vajjon az alispán ur megbízást nyert-e arra nézve, hogy az építkezés a megyeház telkének melyik részén vitessék keresztül, de azon intézkedést, hogy a főutezai fronton tervezett kaliczka építése elvetetett — bármiként történt is, csak helyeselni kell; ez a mostani front teljes tönkretételé, s helyiségek nyeresé szempontjából is, a legczélszerűtlenebb intézkedés lett volna.

Hanem most arról beszélnek, hogy az alispán ur valami szárnyat akar emelni. Hol-holsem? azt elképzelni sem tudjuk és hogy miféle toldozás-foldozás lesz ebből, azt ismét nem értjük; annyi azonban bizonyos, hogy — ha már az alispán ur eltért az eredetileg proponált tervtől — jó és tanácsos lenne, ha a hely tekintetében vagy a gyűlést, vagy szakértők és a közönség véleményét meghallgatni szives lenne.

Nem akarjuk ugyan praeokkupálni e véleményeket, — de részünkről Kaposvár város szépítése czéljából és czélszerűség tekintetéből, tán anyagi megtakarítás szempontjából is azon nézetben vagyunk, hogy a „Telek“ (előbb gilicze) utezai hosszú front emeletre-építése volna minden kívánalomnak legmegfelelőbb.

Itt egy emelet építése legolcsóbb lenne, tömördek helyiség nyeretnek s a város szépítése mozdíthatnák elő.

Szóltunk e tárgyhöz — videant consules. — h.

(Folytatjuk.)

A KÖRNYÉKRŐL.

Mit akarunk?

Vikár János

lelkész-tanítótól.

Alsó-Visnye máj. 16.

Előzőtt közleményünk végén jelzett magasztos czéla törekvésünkben, a nemzet megbeesülhetlen erejének idegen czélok elérésére, a több mint háromszázados historiai küzdés czéljának távolvetésével pazérlásán kívül, hogy

Pólya saját szavai ezek. —

„Most ő itt elvonulva számkiveti magát és azzal, hogy azt mondja, hogy holnap Gasteinba megy, tudunkra adja, hogy nem kívánja. hogy meglátogassuk, hivogassuk.“ —

Ez esemény után néhány nap mulva ebédelni az ugynevezett Angol-negyedbe mentünk, — hogy az ottani közönség kinézését tanulmányozzuk.

Csendes nagy étterem, borongós világitás, lábujjhegyen járó pincérek, bántó csend — a mint illik egy valódi angolszász helyiséghez.

Helyet foglaltunk egyik asztalnál és hozzá láttunk az étlap tanulmányozásához.

A szomszéd asztalok kotlettos him- és vuklis czeklis női vendégei egyenkint beszüremkednek, mintha a föld-pára szállna nesz nélkül, es mustrálnak bennünket jogos elförmedéssel.

Csupán a közvetlen mellettünk álló kisebb asztal várja vendégét. De kevés vártatva ez is belép. Ösmert monoklijával és körhajával, tudatos fensőbbiséggel, de negélyezetlen uriaságával közeledik. — Mi tartozó udvariassággal felállunk és köszöntjük halkán, nehogy bántuk a ház szokásos csendjét.

Ő közel lép, kezét fog Pólyával, engem fejbőlintva üdvözöl. — E közbenbelső zsebéből választási programok, kortes-versek, nyilatkozatok egész özönét huzza elő, azt nekünk adja át.

„Elárasztanak — ugymond — hazulról ezen dolgokkal, pedig nem törődöm velök. Lapozzatok benne, ha érdekel.“

A pincér a legnagyobb homágiummal kiszolgálja előkelő vendégét — ki rövid ebédét sietve hányja be — és ebéd végével azonnal távozik.

országösmert monoklijával és hosszú körhajával, egyedül ballagva a bábéli nép között.

A tábornéklüli vezért, kit elpártoló segédtől a fiatal Sulla fosztott meg, jól ismeri mindenki.

Észrevettük szerény inkognitóját magatartásából, és tiszteletteljes távolból tartózkodólag köszöntöttük.

Hangnélkül kalapot emelt, és Pólya felé nyújtotta kezét, ki azt teljes hódolattal elfogadta. — Én hátrább állottam.

„Rég vagy itt Józsi? — kérdé Pólyától.

„Egy hete, kegyelmes uram“ — felel ez.

„No én holnap Gasteinba megyek — Isten veletek.“ —

Utaink elváltak, és mi tovább haladtunk a fenyvesek felé. — Ekkor Pólya így kezdé beszédét:

„Szívem mélyéből sajnálom e nagy embert“, a kinek tehetségeire annyira reá voltánk utalva, becsülöm jellemét, és hiszek jó hazafiságában. Sosem tartoztam pártállásához, de eszméi tisztasága számtalan jelét ösmerem. Ez volt az, a ki Deák halála után a párt reorganisatióját keresztül vihette volna, és megakadályozandhatta a fusiót. De, hogy az elsőt tehesse, abban gátolta egyrészt egyéni ridegsége, de főként a deákpárti koripheusok féltékenysége.

A fusióból maga Tisza szoritotta ki — mert ő Tiszával véd- és daczszövetséget kötött — Tisza azon ígéretével, hogy nélküle miniszteri tárczát vállalni nem fog. Végre, midőn Tisza Bécsből visszajött és Andrássyval konferált, — így szólott hozzá: — „Megbocsáss, de vállalkoznom kellett a kormányra nélkül.“ Saját népe magaviseletét pedig politikai aberratióknak tartom.“

minő szerepre hivatott az országos függetlenségi (48-as) párt, s abból mi rész jutott a népek, tán a mondottakból is eléggé kitűnik.

Megállapodva kissé e szerepnél, mélyedjünk csak futólag azok végzettszerű lényegébe, hogy tisztán láthassuk a célt, melyet e kérdésben tüztünk magunk elé: mit akarunk?

Népjogok és népszabadság tehát a főcél, melyre kell alkotmányos küzdelmünkben a nemzet minden osztályfiainak közösen s akaratlan törekedniük oly intézmények életbeléptetésével, melyek arisztokráciát mint demokráciát a küzdés jutalmában, az egyháza jólétének s boldogságának a közalapon, jelszül a nemzet állami függetlenségének a népszabadsággal erősített s támogatott alapján, felvirágoztatásában egyenlően osztoztatják.

Mert ha be kell ismernünk — hacsak különvált osztályérdekeink fedezése a világos igazság délsziben fénylő napját szemünk előtt el nem takarta — ha be kell ismernünk, mily roppant anyagi és erkölcsi erőt rejt a magyar földműves néposztály eredeti ügy, mint politikai hivatottsága s rendeltetésénél fogva magában: nem lehet tagadnunk, mikép a magyar nép erején nyugszik legnagyobb részét újraalkotott s alkotandó hazánk nagyságának alapja.

Ez nem doktrinárizmus, hanem realitás, melynek pozitív igazságát sem ethnografiai sem politikai szempontból elvitatni nem lehet.

Ugyde az alapról föltételeztetik, hogy ingatlanul, rendületlenül álljon. A népet kell hát a főalap, a szabadság érdekében, ám csak politikai szempontból is, és viszonyainkhoz képest épen abból, az ereje szabad fejlődését gátló bármiféle nyomás, erkölcsi vagy politikainak sulya alól szabadítani; bármiféle kivüle, vagy épen felette álló hatalmi uralom jogtalan befolyásának erőszaka elől menteni, hogy erkölcsileg egyedüli önállóságra s polgárilag politikai önjoguságra, függetlenségre, mely lényeges feltétele az alapvetésnek, emelkedhessék.

Mi tudjuk, miként senki más, kiknek a nép ügyével való foglalkozás teszi hivatászerű feladatunkat, mi távol áll még népünk nagyrésze a művelődés csak azon fokától is, melynélfogva érthetné hazafiás rendeltetését és tudhatná, hogy mit kell megéért és mit a társadalomért, melynek javaival él, és törvényszerűen, tennie. Ezekből kerülnek azután a mammon-imádók valódi kommunard vitézei, kik ellen küzdeni — habár ezért tövis, korszorura számolhatunk is — honfiai kötelesség.

Távozás közben bucsut véve, hozzánk oda szól: „En holnap Gasteinba megyek!”

Ebédünket végezve szinte boszankodtunk, hogy mért jöttünk e szokatlan helyre étkezni, hogy zavarjuk ösmerősünk jól őrzött inkognitóját. Röstelkedve arra gondoltunk, hogy ő részünkről kilesetést tesz föl, hogy ismételve intonálja Gasteinba menési szándokát.

Tovább folyt a fürdői élet unalma, mit legfőlegb pár elkéseredett phisiognomia felett kieserélt észrevétel, és erre jóízű kacaj, vagy pár szép óra, mit a szeszélyes idő a fenyvesben tölteni engedett, szakított fölbe hébe-hóba.

Egyik délután az ugynevezett 4 órai sétány felé indultunk. De messziről észrevéve ösmerősünk alakját, visszafordultunk, nehogy ismét Gasteinnal köszönteni kényszerítsük.

Következő nap szokottnál szebb, derültebb levén, a fürdő közönség a hagyományos Aberg- és Giesshübl-be, vagy a porcellángyárba rándult.

Mi táblabíró maradisággal otthon maradtunk és Pupp kávéhelyisége árnya alól mustrálva a járőkelőket csevegtünk az örök politikáról és kedves otthonunkról.

Mintha csak ösztönünk tartott volna otthon és sugalmazta volna, hogy jó helyre ülünk, szemlélni a nyüzsgő fürdői népet.

Ime a város felől lépked elő — egy valódi Karlsbad számára született typus. Epe-sárga duzzadt arc, morózus, kellelten kifejezésével a benső harmoniatlanságnak, bennülő szem, a szegletből ijesztve haragjával azt, ki véletlen sugarával találkozik. A vaskos bajusz rávall a bus magyarra — kezében mintha látnád országháza csengetyűjét és Komárom mandátumát.

De kötelesség. Mert a magyar demokrácia nem érheti be ama Guizot-féle ál vagy fél-alkotmányossággal, mely nagy garral hirdeti: „tout pour le peuple“ (mindent a népért) hanem hazánk sajátos viszonyaihoz alkalmazottan egész alkotmányt követel ezen jelszó alatt: „tout par le peuple“ (mindent a nép által) Ugyde erre népünknek emelkednie kell; emelkednie politikai szükségesség, miután az 1848-as mint a franczia nép az 1798-as szellem termékenyítő befolyása alatt kifejlődött ereje tudatában átvette törvényes jogos osztály részét a nemzet politikai szerepéből. Mi volt a nemzet szerepe több miut háromszáz óta? Küzdés a külföldieskedés s idegen beavatkozás és beolvasztás hatalma ellen. Küzdés tehát a küzdés céljaért; idegen hatalom nyomása alól felszabadulás, szóval: nemzeti önállóság s függetlenség kivívásaért.

E cél igazságának adott a nemzet vértanukat. Igen; vétanuság jelöli az emberiség történetében a tért, hol az igazságért való küzdés zászlója magasra emelkedve leng. Nemzeti önállóság s függetlenségért küzdött a nemzet jobb része akkor is, a mikor még a népelem politikai súlyerejére nem támaszkodhatt. Küzdött, mert sem üldözés, sem erőszak ki nem oltathá kebléből azon tudatot és érzetet, melynek a nemzet látnoka ezen igékben adott kifejezést:

„Az nem lehet, hogy ész, erő
És oly szent akarát
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksuy alatt.“

Küzdött mindaddig, míg azt az 1791-ki törvényben maga elé kitűzheté.

(Vége következik.)

NYILVÁNOS PANASZOK.*)

Interpelláció.

Somogy megye főjegyzőjéhez.

A somogy megyei törvényhatóság „jegyzők vizsgáló bizottságának“ tagjait, mint tudjuk esetről-esetre a megyei főjegyző mint elnök hívja össze.

Nem tudjuk, hogy a törvényhatóság minő részletes utasításokkal láthatta el a főjegyzőt eme bizottság alakítására nézve, avagy valamely házszályt hozott-e e tekintetben: azt kell tehát hinnünk, hogy ilyenek hiányában a

* A szerkesztőnek tudnia kell, kitől jönnek, különben nem közöltetnek.

Csodálkozva nézünk egymásra a nem várt hazafi megjelenésén, és véletlenül a másik oldalra tekintve a posthof felől a remetéskedő monoklis bárót látjuk közeledni.

Néhány lépés, egymást meglátják, köszöntik és összeérve, a lehető távolból, hogy ujjaik alig érthetik egymást, kezét fognak. Udvariasan kérdéseket intéznek egymáshoz és rövid válaszok után egymástól távoznak...

Ekkor Pólya feláll és indítványozza, hogy sétáljunk a Malomfórára oszlopszarnokához, a honnét legjobban láthatni a kocsis fogalmat, „mivel — ugymond — ezuttal jótállok, hogy a nemes báró a legközelebbi vonattal csakugyan Gasteinba megy; ha lehetne, a föld másik homispheriumára küldené most érkezett tisztelt komáromi barátját“...

Pólya sejtelve valósult, legközelebbi omnibusz a nemes báró börtöndjéit hintálta ki a vaspályához, hogy jó darab földet toljon hadéktalanul közzé és mélyen tisztelt barátja közé.

Mi még néhány napot töltöttünk a csehországi exiliumban, de csillagunk nem hozott össze azon jó urral, ki az országbírói értekezletnél az ösiségi patens eltörlését javasolta, hogy tolytathassa a Baranyai-pert és meggyilkolja az ország telekönveit.

Pólya, a megviselt Deák-párti követ hazament és reá következő évben meghalt. Halála előtt pár héttel Eötvös Károlyhoz levelet intézett, mintha érezte volna nyilatkozása szükségességét.

Levelemben így szól: „Lelkem egész hevével csüggök hazám függetlensége gondolatán, és reményem annak eljövételét.“

SZABÓ KÁLMÁN.

főjegyző ur saját belátása szerint cselekedve hívja meg a szigorlatokra a bizottság tagjait.

Ha már így áll a dolog, ám ez ellen sincs kifogásunk; hanem kérdeznünk bátorkodunk mégis a főjegyző urat, hogy arra sziveskedjék felvilágosítást nyújtani, hogy:

minő elvek vagy sorrend szerint jár el a bizottság alakításában?

mert azt látjuk, hogy a bizottságban a szabadelvűbb elemek nem igen, a kaposvári polgármester pedig még egyáltalán sohasem alkalmaztattak.

Meglehet, hogy a bizottság névjegyzéke eltévedt a főjegyzői lámpa rosz világánál, kéjük tehát, sziveskedjék előkeresni, mert érdeklődnek mások is ezen fontos ügy iránt, s a jogot a főjegyző ur szeszélyének nem szabad nyirbálgatni.

HIREK.

— Lakodalom. Jankovich Tivadar — úgy halljuk — sorról-sorra járja a lengyel-tóti kerület községeit s van jó világ, pecsénye és potyabor, a merre eltánczol. Egy helyütt megtörtént, hogy husz „választó-polgár“ (valójában a jelölt ur cselédsége és hozzá tartozandósága, mert tisztességes polgárnak nem kell azily lakoma) száznylevén adag pecsenyét és annak megfelelő borokat fogyasztott el egyszerre. Mondják, a kasznár emiatt magán kívül van megbotránkozásában. Így a választások végeig elfogy az egész bival-csorda. Viszont olyan hely is akad — Sárd — a hol a jobb és a balpárt kapacitációra kelt egymás iránt, s szólam helyett furkós gerundiummal verték a Jankovicsék hátára, hogy „Éljen a balpárt.“ Ugyanott az egyik jobbpártinak a fél-szemét is kiütötték.

— A t a k a r é k p é n z t á r c s i n o s p a l o t á j a n a k a l a p j á t n e m s o k á r a l e t e s z i k s a z é p ü l e t m é g a z i d é n f e d é l a l á k e r ü l. A z é p ü l e t t e r v e t e g y k a n z s a i v á l l a l k o z ó k é s z i t e t t e s k i v i t e l é t i s ő n y e r t e m e g. M i n t m o n d j á k, a v á l l a l k o z ó t e r v e s z e r i n t é p i t e n d ő p a l o t a v á r o s u n k d i s z é t f o g j a k é p e z n i s a k i v i t e l t a z i l l e t ő é p i t é s j ó h i r e g a r a n t i r o z z a. D e m á r h á t h e l y b e l i é p i t é s z e i n k s i p a r o s a i n k n e m t u d t á k v o l n a e z é p ü l e t e t e l v á l l a l n i? H o g y l e h e t e t t n e k i k e z e n v á l l a l a t o t i s i d e g e n k e z é r e a d n i o k

— Károlyi szintársulata a vásár nap kapta meg a sürgönyt a fővárosból, hogy a budai arenában való játékhoz az engedély megadatott. A társulat ennél fogva fölpakolt s hétfőn délután el is utazott. Multkori bírálatunk annyiban is használt, hogy az igazgató más primadonnákkal és új primonoreval állított be Budára. Első énekesnője Nyilva Irma s több előkelő tagot zersződ-tetett. Ezt kár volt Kaposvárott is nem tenni. Most itt a műkedvelők mozognak, hogy a közönségnek élvezetes estétet szerezzenek.

* K é r d é s. M i a f u r c s a? A z, h o g y a J a n k o v i c s T i v a d a r z á s z l ó i m i n d e n ü t t a k o r c m á k é s a z a p j a é p ü l e t e i n e k t e t e j é b e v a n n a k k i t ű z v e. — H á t m i a l e h e t e t l e n? A z, h o g y e z á s z l ó k a t a f ű g g e t l e n e m b e r m e g t ű r j e f e j e f ö l t t . . .

GAZDASÁG.

A három fagyos szent ugyancsak fagyosan köszöntött be. Ez tetézte a hideg által már különben is sokat szenvedett vetések baját, a gyümölcsben pedig épen nyomós károkat tett. Egyébként a tavasziak türethően állnának, itt-ott szépek, csak tartós meleg napokra volna szükség, mi helyett most folyton hűvös szél fúj s ez a gazdáknak sok aggodalomra ad okot.

Piaczi heti-árak Kaposvárott.

— Május 17. —

Árak: (Hivatalosak.) Buza 11 frt. Róz 9 frt 40 kr. Árpa 7 frt. Zab 6 frt. Kukoricza 6 frt 20 kr. Hajdina 6 frt 80 kr. Széna 2 frt 20 kr. Szalma 1 frt, mind métermázsáukéat.

Budapesten ugyane napon az árak ekéat álltak: Buza Becsei 13.20—13.30. Becs-

kereki 12.70. Bácskai 12.50. Bajai 12.35. Rozsa 10.60 — 10.85 készpénzben. Árpa 6.70 — 7.— Zab 6.45.—6.70. Gyöngye kinalat folytán Budapesten az árak emelkedők. **Sertvés**, Somogyi nehez faj 53 frt 50 kr. — 54 frt 50. Könnyebb faj 52—53 frt. Üzlet lanyha. **A marhavásáron** két: bika 63—115 frt, ökör 173—375 frt, vágótehén párja 146—272 frt, fejő darabja 80—187 frt, borju 9—27 frt. A fölhasított marhák száma mérsékelt s nagyobbára tovább vitettek, Bécsbe.

* **N-Kanizza**, május 15. Hideg idő előzte meg a három szent beköszöntését s ez később még jobban fokozódott, szerencsére azonban fagygyá nem fajult. Ha újabb csapás nem jön: vetéseink elé sok reménnyel nézhetünk.

* **Szigetvár**, május 14. A vetések állása jó. A nemesebb gyümölcsfák virágzása most történik. Időjárásunk hüvös.

* **Zákány**, május 16. A fagyos három szentet szerencsésen átéltek, időjárásunk most már türehető. Ma igen forró napunk van; de szél dühöng. A tavaszi vetések szépek, az ősziék nagyon sokat szenvedtek. A környékről marhavész pusztításról veszünk híreket.

SZÓRAKOZÁS.

Népdal.

Szelid felhők szállonganak az éger,
Pihenőben van a vidék már régen.
Csak én vagyok bánatommal egyedül
Kettőnk az álom karja elkerül...

Elbolyongok erdőn, mezőn, réteken,
Mind hiába! Sorsom a bü éneke.
Könnyeimnek süiri árja arczomon.
Oh! mennyire szerettem, csak most tudom.

Tegző.

A fényüzésről.

Milón Syrakusa híres zsarnoka meg akarta bosszulni Dioniont, magához fogadta ennek kis fiát, s teljesen szabadon, érzelmi mámorban engedte fölnevelkedni. Ezzel elérte azt, hogy a fiatal ember, zabolátlan élethez és mindennemű szenvedélyeinek kielégítéséhez szoktatva, teljesen elromlott s apjának valóságos ostroma lett. Ugyan e taktikát követték minden időben a keresztény civilizáció ellen-ségei. A régi pogány korban a keresztények üldözöi bebörtönzött áldozataik érzékiségére igyekeztek hatni; a modern pogányság elő-harczosa pedig, a humanisták Konstantiná-poly eleste után az Olympus istenei közül először is a „Venus vulgi vaga“-t ásták ki s annak kultusát az olasz fejedelmi udvarokba honosíták. A kereszténység esküdt ellenségei a mult században először megsemmisíték a keresztény morált, a mire a hitetlenség önkényét követték; e férfiak feje, Verney patriarchája a luxusra apológiát irt és Dumont „Theorie du luxe“ című műve soká igen kapós volt a léha-ságra hajló olvasó közönség előtt. A physiokra-ták és merkantilisták mint Melou és Filangieri kinyilatkoztatták, hogy a luxus szükségese és gyogyító. A szenualista költők a hus emancipációját minden hangváltoztatban énekelék s a keresztény erkölstant csak oly „szertezeti baboná“-nak gunyolták, mint egykor az epikuraisták szemökre hányták a stoikusoknak, hogy rossz polgárok, miután mérték-letes életök által tetemes károkat okoznak a fogyasztási viszonyoknak és a közlekedésnek.

Napjainkban az élvágy fokozása, s ennek következménye a fényüzés emelkedése és terjedése nemcsak egyszerű tény, mint egykor Babylon, Tyrus és Carthagóban, hanem lényeges tényező a társadalom nagy gépezetében.

Az industrialismus mindkettőt elváltotta föl. A luxus valósággal vallássá áll, melynek hódolnak, melyet mindenki vallani kezd. Istene az anyag, temploma a kőszénbánya és a gyár, morálja az élvezet, boldogulási eszközei a szerzés, és egyedüli dogmája: a szükségleteknek a végletekig való gyarapodása a jövőben.

Noha azonban úgy a történet, mint a tapasztalás bizonyítja, hogy az igazi szív- és léleknagyság nem az élvezet, hanem a nélkülözés által keletkezik: tagadhatlan, hogy van fényüzés, melyet nem lehet elítélni. Az ember

természeténél fogva szereti a szépet, az összhangzatosat, a rend és szépség ama viszfényét, mely után lelke vonzódik. Mint a teremtés királyának joga van, hogy e méltósága jelét viselje is, hogy emberhez méltó életet éljen. Azért méltó ruházatot és méltó lakhelyet követel. Minden magasabb műveltség a szükségletek sokszorosított számában, bizonyos fényüzésben nyilvánul.

De a valóban mivel népek és virágzó nemzetek fényüzése inkább az egészséges és izléses élvezetben, mint kényelmetlen pompában nyilvánkozik; inkább a házak tisztaságában és kényelmességében mutatkozik; több súlyt fektet a finomabb vászonneműekre, mint a csipkékre; inkább jó dolgokat akar, ha mindjárt kevesebbet is; szíval sok tekintetben mind annak ellenkezőjét tételezi föl, mint a mit mai nap mindenfelé tapasztalunk...

Van oly fényüzés is, mely csallhatatlan jele a hanyatló kulturának. Ez pedig az, mely a kapzsiságból származik. Egy neves nemzetgazda azt mondja: vannak határok, a hol már nem a művelődés, hanem túlművelődés kezdődik. E határokat pedig minden erkölcstelen és okatlan szükséglet áthágja. Veszedelmes az olyan politika és morál, melynek jelmondata: „Szerezzünk, hogy élvezhessünk.“ Az ilyen luxus átka kapzsiságból származik, mely az emberek s a népek hanyatlását előidézi. Atyja a hivalgás, anyja az érzékiség, és kapzsiság a szülésznoje. Veszedelmes baj ez, mert az elvakított népeket csalékony fényvel ámitja. Ragyogó lepellel borított nyomor, mely annál kártékonyabban hat, miután a társadalmi jólét, emberi haladás és magasabb műveltség jele gyanánt szerepel. Pedig ez rendesen a bukás, az erkölcsi és szellemi nagyság, a család, az állam bukása.

Mint a vas bizonyos körülmények között a vízbe mártva, aczéllá lesz: úgy a férfi is az áldozatok s az önmegtágadás forrásában megszilárdul. A római hősök ebben az iskolában nyerték kiképeztetésüket, s legyőzték a világot, mert először is önmagukat tudták legyőzni. Aemilius Paulus nem vetett sóvárgó tekintetet a legyőzött Perseus megmérhetlen kincsére, csak azt engedte meg tanulni vágyó fainak, hogy a macedoniaiak gazdag könyvtárából műveket válogassanak s e fiai egyike hódította meg Carthagót és Numantiát.

Midőn azonban a hanyatló köztársasággal az ellágyulás, a mértéktelen érzelmi vágy és fényüzés mindjobban terjedni kezdett: a civilizáció mindnagyobb eséseket mutat s lépést haladva a luxussal, teljesen alá hanyatlott. És nemsokára elkövetkezett a kor, midőn igen természetesnek találták azt, hogy Apicius méregpohárhoz nyult, miután már csak egy félmilliónyi vagyona maradt. Ekkor mondá Titian a bölcsészekről, hogy már csak az okoz nekik gondot: vajon csinos-e a szakáluk? S az írókról Aristides megjegyzé, hogy a szegények iránt gögősek, a gazdagok előtt pedig csuszna-mászna, sőt a gazdagok szakácsai és szépei előtt is! És a későbbi korban a rokokó idősok sok esetben hasonló!

Az ilyen udvarok, ilyen főnemesség, mely csak bolondok, törpék és herélek által kör-

nyeztetni magát, sohasem fog oly nemzedéket létrehozni, melynek művészei, tudósai, költői az örökkévalóság számára alkotnak.

Az érzelmi ember nem türi a fáradságot, idegenkedik minden mélyebb tanulmánytól, hosszab buvárlatoktól, alapos gondolkozástól. Inkább a pikánsra tekint, mint a jóra való-ságra. Önmagát elámitva oly világban csapong, melyre tehetsége tán itt-ott egy kis fényt vet, de felületességében semmit se hoz létre, a mi maradandó, a mi a művészet, bölcsészet, irodalom komolyabb alkotásai közé számíthatatnék...

Szerk. üzenet.

V. R. (pcs.) Ott tessék közölni, hol a támadás történt.

V. J. lelkésztanító ur (1-vsny.) Megkaptuk, közöljük, üdvözlét!

G. R. (Bpest.) Szemérmetlen tartalmu hirdetések nem adunk ki.

X. (Kpsvr.) Helyes.

Referens. (Hlyb.) Nincs ostobább a tudakosságnál és nevétségesebb a fontoskodásnál. Az illető „kritikusban“ mind a két tulajdonság megvan.

G-en. Nem lehet

„Pályázat“ Kiadjuk Jó.

X. (Szt) „Mi lesz?“ — Semmi.

A **tabi** kitünő kortesnótát igen kérjük beküldeni, mert a kezünkhez került példány elkallódott.

Laptulajdonos: SZALAY IMRE.

zerkeszti és kiadja

KRÁTKY JÁNOS.

Nyilt tér.)*

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint f. 1881. évi april 24-től fogva

ügyvédi irodámat

Kaposvárott előbb Gilicze- most Teleky-utca 13-ik sz. a. Oberzeller-ház emeletébe tettem át.

Elfogadok a törvénykezési-, polgári s büntető bíróság elé tartozó peres és peren kívüli ügyeket, úgy egyéb hatóságok s intézetek körébe vágó közvetítéseket, s 35 éves ügyvédi gyakorlatomnál fogva törekedni fogok azokban lehető gyorsan, jól és mérsékelt díjjal mellett eljárni.

A n. é. közönség azon részének pedig, kik gróf Festetics Ágoston, Dénes és Imre urak uradalmabeli községekben tartják lakásukat, úgy Márfy testvér urak birtokát tevő községbelieknek különösen ajánlom ügyvédi szolgáltatásomat, — miután uradalmi ügyvédi állásom a nevezett uraságoknál megszűnővén — alulírtat megkereső peres felek érdekeit, a czimzett urak perviszonyaiból merített esmerettségem, s az ez alaponi esetleges körülményeknél fogva biztosabban mozdíthatom elő.

Tisztelettel

Vajda Pongrácz

h. ügyvéd.

*) E rovat alatt közlöttekért a szerkesztő nem vállal semmiféle felelősséget.

Szódaviz-gyár.

A t. közönség figyelmébe ajánlani bátorodom — különösen a nyári idényre

tizenegy év óta fenálló

folyton gyarapított s tökélyesített

SZÓDAVIZ-GYARAMAT,

mely úgy a helybeli, mint vidéki megrendeléseket kiváló pontossággal s gyorsan elégíti ki.

Szállítok kitünő minőségű palaczk-sert is a helybeli jóhírű serfözde gyártmányából.

Tisztelettel

Háj Ede,

Teleky utca 17. sz.